

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

С Т А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Диана Маринова Маринова; УНСС, Юридически факултет*

Относно: конкурс за **доцент** по научна специалност „Международно право и международни отношения“, професионално направление 3.6. Право

1. Информация за конкурса

Участвам в състава на научното жури съгласно Заповед № ЛС-19/04.09.2020 на Ректора на БСУ по конкурс за доцент, научна специалност „Международно право и международни отношения“, професионално направление 3.6. Право, обявен в ДВ., бр. 60/07.07.2020 г.

2. Кратка информация за кандидата в конкурса

Кандидат за заемане на академичната длъжност „доцент“ е гл.ас. д-р по международно право и международни отношения Ваня Стаматова, ЦЮН на БСУ.

След завършване на юридическото си образование в БСУ през 1995 г. Ваня Стаматова придобива научна степен „ОНС „Доктор“ по научна специалност 3.6. Право. Международно право и международни отношения във ВСУ „Ч. Храбър“. Била е съдебен кандидат в Окръжен съд – Бургас през периода 1996 г. -1997 г., а от 1997 г. до момента е главен асистент доктор по международно право и международни отношения в ЦЮН, БСУ. Водила е лекционни курсове по морско право, миграционно и бежанско право, както и семинарни занятия по право на ЕС и по международно частно право. Ръководила е научен проект „Научно изследване на правно-нормативната база за закрила на морските интереси на ЕС“ и е била член на международни научни проекти, проект на МОН „Студентски практики“, като и обучител на семинари за магистри и съдебни служители, организирани от НИП и Оперативна програма „Административен капацитет“. Участвала е в работна група по създаване на Закон за физическите лица и мерките за подкрепа. Ваня Стаматова е специализирала по Програма Еразъм + в Солунския университет и в Педагогическия университет в Краков. Членува в Българската асоциация по международно право и в Асоциация на завършилите БСУ. Носител е на почетна значка на БСУ.

3. Кратка характеристика на представените публикации

Основните направления в изследователската дейност на гл. ас. д-р Ваня Стаматова са международно частно право, морско право и право на ЕС. Представила е хабилитационен труд на тема „Закрила на морските интереси на ЕС в контекста на Европейската сигурност “ и общо 12 статии и доклади. Пет от публикациите са посветени на темата на монографичното изследване, а останалите публикации са в областта на миграционното право, правото на ЕС, правата на хората с увреждания и трудовата мобилност на гражданите.

4. Научни приноси в хабилитационния труд, статиите и докладите

4.1. Научни приноси в хабилитационния труд

Хабилитационният труд е първото монографично изследване в българската правна литература, посветено на закрилата на морските интереси на ЕС в контекста на европейската сигурност.

Структурата е логично изградена и отговаря на поставените цели на разработката. Тя включва увод, три глави, заключение и библиография с общ обем от 219 страници. Направени са 190 бележки под линия. В библиографията има 22 заглавия на кирилица и 39 заглавия на латиница, както и 57 нормативни източници и интернет ресурси. Очевиден е превесът на използваната чуждестранна научна литература, което е показателно за новостта и оригиналността на труда.

В глава Първа е направен анализ на формирането на компетентност на институциите на ЕС в областта на закрилата на морските интереси и приемането на актове на вторичното законодателство. Предмет на изследване са включването на морското корабоплаване в европейската интеграция (с. 24 и сл.), европейската практика по морски дейности (с. 28 и сл.), двата основни акта на ЕС в разглежданата област – Интегрирана морска политика (ИМП) на ЕС и Европейска стратегия за морска сигурност, Зелената и Синята книга за морската политика на ЕС и най-вече, процеса на разработване на Тематична стратегия за защита на морската среда, във връзка с което е посочена уредбата в Регламент (ЕС)1255/2012 на ЕП и на Съвета и в Рамковата директива за морска стратегия 2008/56/ЕО. Интерес представлява задълбоченият анализ на затрудненията при реализацията на общата европейска морска политика, като за илюстрация е достатъчно да се спомене проблемът с „удобните флагове“ на държави с по-ниски изисквания за сигурност (с. 40). Отделя се важно място и на организациите в ЕС за гарантиране на морска сигурност – Европейската агенция за морска безопасност, FRONTEX и др.

Най-важният научен принос в тази глава е опитът на автора да дефинира понятието „морски интереси“, продиктуван от основното и неотменимо право на морскоправните субекти на закрила на техните морски интереси. Кандидатът разглежда това понятие в широк и в тесен смисъл: в широк мисъл – закрила от всички държави, свързани с морската дейност, чрез осигуряване на международен ред на дейностите в морето, а в тесен смисъл – взаимодействие на държавите-членки на ЕС във връзка с изпълнението на морските дейности и създаване на единна правна рамка чрез актове на ЕС. Представлява научен принос и изводът относно взаимовръзката между правото на ЕС и международното право по отношение на уредбата на закрилата на морските интереси на ЕС. В тази глава са посочени и анализирани накратко и споразуменията между ЕС и най-развитите морски държави в света – Австралия, Канада, САЩ, както и морската политика на Япония (с. 60 и сл.).

Предмет на изследването в Глава втора са регионалните морски стратегии в приоритетните морски райони. Тук основен научен принос представлява направеният обобщен извод за важната роля на транснационалното сътрудничество за развитието на морската икономика и опазването на морската среда. Принос е и изводът за приоритетите в областта на европейската сигурност – намаляване на рисковете за гражданите на региона, подобряване на инфраструктурата с цел ограничаване на

замърсяването на околната среда, борба с организираната престъпност и др. В тази връзка са анализирани регионалните стратегии за Адриатическо и Йонийско море, за Средиземноморския регион, за Черноморския регион, за Арктическият регион.

Интересен момент е изясняването на правното положение на Арктика, в която имат сектори както държави-членки, така и държави-нечленки на ЕС. Като принос може да се изтъкне изводът за необходимостта от приемане на уредба на ниво ЕС, като се вземе предвид съществуващата международноправна уредба. Тук голям плюс на труда е изводът, че рамката на тази уредба на ниво ЕС следва да бъде съобразена с Конвенцията на ООН по морско право от 1982 г., с актовете на Международната морска организация (ММО), на Арктическият съвет и др.

Глава трета визира международното измерение на закрилата на морските интереси на ЕС, както и Европейската стратегия за морска сигурност. Това е главата с най-голяма научна и практическа значимост. Научните приноси се изразяват в направените изводи за необходимостта от създаване на нормативна уредба за международно управление на океаните, за стратегическото значение на Европейската стратегия за закрилата на морските интереси и най-вече, най-стойностният според мен принос в цялото изследване – за важноста на морето като ценен ресурс за развитието на европейската интеграция и за благоденствието на обществото. За Република България обсъжданият проблем е от изключителна важност като държава с излаз на море.

Трудът може да бъде полезен не само за изследователи на доктрината в областта на морското право, но и за практикуващи юристи. От него биха се ползвали и други специалисти и най-вече представители на професии, свързани с морското дело.

4.2. Научни приноси в статиите и докладите по предмета на хабилитационния труд

- В статията „Интегрираната морска политика на ЕС като гаранция за националната сигурност на държавите-членки“ (Юридически сборник на БСУ, 2019 г.) е направен обобщен извод, че интегрираният подход към морското наблюдение трябва да подобри ефективността на органите, занимаващи се с морски дейности, с цел да се допринесе за морската сигурност и безопасност;

- В статията „Закрила на морските интереси на ЕС в Арктическият регион“ (Годишник на БСУ, 2019) е направен анализ на етапите на формиране на политиката на ЕС за Арктика и се достига до извод за необходимостта от следване на вече изградените механизми на международно ниво и спазване на националните интереси на арктическите държави;

- В статията „Интегрирано морско наблюдение на ЕС“ (Юридически сборник на БСУ, 2018) въз основа на анализ се прави извод за значимостта на интегрирания подход за повишаване на ефективността на органите, които са отговорни за морските дейности;

- В доклада „Правни аспекти на закрилата на морските интереси на ЕС“ (Шеста международна конференция „ЕС след 2020 – нова Европа и нов свят“, 2019), който в най-голяма степен е свързан с темата на хабилитационния труд, научният принос е в извода за необходимостта от взаимодействие между институциите на ЕС и институциите на държавите-членки с оглед постигането на устойчиво правно регулиране на морските интереси на ЕС;

- В доклада „Интегрираната морска политика на ЕС като модел за планиране в Република България“ (Международна научна конференция „Синя икономика и синьо развитие“, БСУ, 2018) е извършен аналитичен преглед на интегрираната морска политика на ЕС, която позволява на Република България маневрено пространство за разгръщане на морската си политика в рамките на Общността.

Гореизложеното ми дава основание да направя заключението, че публикациите на кандидата притежават необходимите научни приноси за заемане на академичната длъжност „доцент“.

5. Основни критични бележки и препоръки

5.1. Критични бележки

- В глава първа на хабилитационния труд е уместно да се направи общ сравнителен анализ на морската политика на водещи морски държави, а не анализ на правото на всяка от тези държави поотделно. Така би се стигнало до обобщен извод за съотносимостта на морските политики на тези държави с политиката на ЕС по закрила на неговите морски интереси и да се прецени доколко може да се заимства от тяхната национална правна уредба при разработването и усъвършенстването на правото на ЕС. Освен това, изложението в тази част би могло да се ограничи предимно до сключените споразумения между ЕС и тези държави и до предстоящо сключване на такива споразумения;

- Глава трета е с най-голяма теоретична и практическа стойност, а е твърде кратка. Като цяло трите глави би било добре да са по-балансираны по обем;

- Заключение на труда е доста кратко и се състои предимно в резюме на изложението. Препоръчително е да се оформят изводите, които вече са направени с вещина от автора и да се направят предложения за усъвършенстване на европейската правна уредба. Такъв би бил например случаят със сполучливото дефиниране в труда на понятието „морски интереси“ в широк и в тесен смисъл;

- В библиографията има някои случаи на непосочване на всички данни – година, издателство и пр. По-добре би било интернет ресурсите да са отделно от нормативните източници, сред които има и ненормативни.

Тези бележки не променят безспорно положителното ми становище.

5.2. Препоръки

Първата ми препоръка към кандидата е да продължи да изследва разглеждания в хабилитационния труд проблем поради неговата теоретична и практическа значимост за развитието на морското дело.

На второ място, предвид новостта на проучването на този правен проблем не само в българската, но и в чуждестранната правна литература, е уместно хабилитационният труд да бъде преведен и публикуван и в чужбина.

6. Заключение

В заключение ясно и категорично изразявам становището си за избор на кандидата гл. ас. д-р Ваня Стаматова за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в ЦЮН на БСУ.

Предлагам на научното жури да гласува положително за избора на гл. ас. д-р Ваня Стаматова за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Дата: 02.11.2020 г.
гр. София

Подпис.....
/доц. д-р Диана Маринова/